

Балобанов О. О.*

к. ю. н., професор кафедри морського права
Одеського національного
морського університету
(м. Одеса, Україна)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2586-015X>

Шмигіна С. О.**

магістр права, Одеський національний
морський університет
(м. Одеса, Україна)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9895-2354>

***Oleksandr Balobanov**, PhD in Law, Professor of the Department of Maritime Law of Odessa National Maritime University (Mechnikova St., 34, Odessa, Ukraine).

****Stefaniia Shmygina**, Master of Law, Odessa National Maritime University (Mechnikova St., 34, Odessa, Ukraine).

УДК 343.9:(343.347:502.51(26):628.3)
DOI 10.26886/2524-101X.5.2018.5

ПРОБЛЕМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ НОРМ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ЗАБРУДНЕННЯ МОРСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА СТИЧНИМИ ВОДАМИ ТА ШКІДЛИВИМИ РЕЧОВИНАМИ

IMPLEMENTATION PROBLEMS OF THE RULES ABOUT THE PREVENTION OF MARINE ENVIRONMENT POLLUTION BY SEWAGE AND HARMFUL SUBSTANCES

ABSTRACT

The article deals with the peculiarities of the implementation process of the conventional rules about the prevention of marine environment pollution by sewage from ships and transported harmful substances in the national legislation of Ukraine.

The object of research is the domestic mechanisms for the implementation of the rules of the MARPOL 73/78 Convention. The subject of research is a set of social relations that come up with the realization process of the norms of international and national law in the field of the protection of the marine environment. The nature of international obligations with respect to the domestic implementation of the MARPOL 73/78 conventional standards in the legislative base of Ukraine is researched. The article analyzes the standing orders of international agreements ratified by Ukraine and the rules of national legal acts devoted to issues of protection of the marine environment and prevention of its pollution. The practical realization problems of technical norms and standards, which are contained in the annexes to the MARPOL 73/78 Convention, are determined by subjects of the sea-economical complex. The safety of navigation is the most serious problem in the maritime transport, from which protection of the life of crew members and passengers on the vessel and saving of the cargo depends on the successful solution of this problem. The efficiency and forcefulness of norms in the field of marine environmental protection is possible if only the international conventions are fully and comprehensively complied with by all, without exception, by the subjects of international maritime law. The improvement of the current legislation of Ukraine regarding the protection of the marine environment is the most important task of modern rule-making activity, legal science and practice. The reasons for the weak regulatory action of the law enforcement legislation are insufficient provision of the enterprises with technical facilities for the effective cleaning of seawater and sewage, and the inspection organizations – with devices for controlling the pollution of the marine environment.

The key words: seaport, protection of the marine environment, implementation, sewage, harmful substances, safety of shipping, prevention of pollution, MARPOL 73/78 Convention.

Морські торговельні порти є основними та невід’ємними компонентами морегосподарського комплексу, на території та в акваторії яких концентрується діяльність морських та інших перевізників, перевантажувальних комплексів, судноремонтних та бункерувальних підприємств. Така концентрація потенційно небезпечних з екологічної точки зору об’єктів призводить до того, що морські торговельні порти є одними із головних забруднювачів навколишнього природного середовища, у першу чергу – морського.

Питання попередження забруднення морської екосистеми мають глобальний характер. Слід погодитися з думкою В. О. Сергійчик, що збереження морського середовища є одним із головних пріоритетів міжнародної спільноти, який визнаний на рівні Організації Об’єднаних Націй (далі – ООН) і міжнародних міжурядових організацій у формі конвенцій та резолюцій (Сергійчик, 2015, с. 77).

Жодна держава самостійно, навіть за допомогою найсучасніших заходів, не в змозі повною мірою впоратися з екологічними проблемами, що загрожують Світовому океану та його біологічному різноманіттю. Важливу роль у забезпеченні екологічної рівноваги відіграє міжнародне співробітництво держав, що ґрунтується на розроблених за допомогою уніфікації нормативних актів. Уніфікація являє собою процес створення єдиних норм права, у результаті якої виникають універсальні правові стандарти, що втілюють у собі загальні інтереси міжнародного співтовариства.

Проблематиці правової охорони морського середовища присвячена значна кількість наукових праць, в яких коментуються міжнародно-правові та внутрішньодержавні аспекти забезпечення запобігання та попередження забруднення морського середовища з суден. Останнім часом окремі питання імплементації норм міжнародного морського права, а також правової охорони морського середовища від забруднення з суден розглядалися у наукових дослідженнях О. О. Балобанова, А. В. Капустіна, Т. Р. Короткого, О. В. Краснікової, О. В. Толкаченко, О. М. Шемякіна. Більшість згаданих авторів зазначають про національну проблему імплементації міжнародних норм морського права.

Метою статті є загальна характеристика та аналіз стану імплементації положень Міжнародної конвенції по запобіганню забрудненню з суден 1973 р. (далі – Конвенція МАРПОЛ 73/78) у національне законодавство України для попередження забруднення морського середовища стічними водами з суден, а також шкідливими речовинами, що перевозяться.

Імплементація міжнародно-правових зобов'язань у сфері безпеки судноплавства є одним з найбільш складних аспектів співробітництва України з іншими державами як з технологічної, так і з правової точки зору. Технологічні проблеми пов'язані з тим, що належна імплементація стандартів безпеки судноплавства потребує багато часу, велику кількість матеріальних і кадрових ресурсів, а правові – полягають у відсутності чіткої регламентації зобов'язань сторін щодо співробітництва у сфері безпеки судноплавства (Краснікова, 2011).

Процес імплементації норм міжнародного права на національному рівні умовно поділяють за його внутрішнім змістом на дві складові: нормативний механізм (сукупність нормативних засобів) і організаційно-правовий механізм (сукупність державно-владних інститутів). Міжнародно-правовий механізм імплементації норм міжнародного

права можна розглядати як взаємодію двох складових, а саме – конвенційного змісту і власне організаційно-правового механізму (Краснікова, 2011).

Запобігання та попередження забруднення морського середовища сформульоване у таких конвенціях, в яких бере участь Україна: Конвенція ООН з морського права 1982 р. (далі – Конвенція UNCLOS'82), Конвенція про запобігання забрудненню моря скидами відходів та інших матеріалів 1972 р., Міжнародна конвенція про запобігання забрудненню з суден 1973 р., яка була змінена Протоколом 1978 р., Конвенція про захист Чорного моря від забруднення 1992 р. Прийняття цих конвенцій не вирішує повною мірою комплексну проблему правового регулювання охорони морського середовища насамперед тому, що вказані документи не охоплюють усі різноманітні джерела забруднення та є дієвими тільки за умови імплементації та реального виконання їх положень.

У Конвенції МАРПОЛ 73/78 встановлена пряма заборона забруднення морського середовища, а в Конвенції UNCLOS'82 – обов'язок держав захищати і зберігати морське середовище і встановлювати закони та правила для запобігання, скорочення і збереження під контролем забруднення морського середовища, дотримання міжнародних правил і стандартів у цій сфері, до яких, безперечно, належать конкретні випадки заборони забруднення, встановлені іншими конвенціями (Короткий, 2011, с. 134).

У п. 4 ч. 1 ст. 1 Конвенції UNCLOS'82 надається загальноприйняте та розгорнуте визначення терміну “забруднення морського середовища”, що означає привнесення людиною, прямо чи посередньо, речовин або енергії у морське середовище, включаючи естуарії, що призводить або може призвести до таких згубних наслідків, як шкода живим ресурсам і життю у морі, небезпека для здоров'я людини, створення перешкод для діяльності на морі, у т. ч. для рибальства та інших правомірних видів використання моря, зниження якості використовуваної морської води та погіршення умов відпочинку (United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982). Згадану Конвенцію вважаємо основою для інших – спеціальних міжнародних договорів. Міжнародна морська спільнота називає Конвенцію ООН з морського права 1982 р. “Конституцією моря”.

На сьогоднішній день Конвенція МАРПОЛ 73/78 є основним міжнародно-правовим документом, що регламентує дії морських суден у

сфері попередження забруднення моря не лише нафтою, але й іншими шкідливими речовинами. Зазначена Конвенція набула чинності 2 жовтня 1983 р. після підписання її державами, флот яких сумарною валовою місткістю склав більше половини всього світового торговельного флоту. Даний документ може слугувати яскравим прикладом універсальної уніфікації.

Конвенція МАРПОЛ 73/78 забороняє скидання у море всіх видів пластмас, включаючи синтетичні троси, синтетичні риболовецькі сітки та пластмасові мішки для сміття. Сепараційні, обшивні та пакувальні матеріали, що плавають, можуть скидатися не ближче 25 морських миль від берега; харчові відходи, вироби з паперу, скло, метал, пляшки, черепки та аналогічні предмети скидання – не ближче 12 морських миль. Крім того, її положення забороняють скидання всіх видів пластмас, виробів з паперу, скла, металу, пляшок, черепків, а також сепараційних, обшивних та пакувальних матеріалів на всій акваторії Балтійського, Середземного, Червоного, Чорного морів та заток, що відносяться до особливих районів (Єлеазаров, 2011, с. 207). В Україні діє Постанова Кабінету Міністрів України від 21 вересня 1993 року № 771 “Про приєднання України до Міжнародної конвенції по запобіганню забрудненню з суден 1973 року, поправок 1984, 1985, 1987, 1990 і 1992 років та Протоколу 1978 року до неї”. Таким чином розпочався процес імплементації правових стандартів Конвенції МАРПОЛ 73/78 у законодавство України.

Технічні норми і стандарти, що містяться у шести додатках до Конвенції, становлять основу сучасної системи безпеки судноплавства. Однак слід зазначити, що далеко не всі держави-учасниці цієї Конвенції належним чином забезпечують імплементацію вже ратифікованих Додатків і Протоколів до Конвенції МАРПОЛ 73/78, і лише 30 з 70 держав-учасниць дотримуються обов’язку стосовно щорічного подання офіційних звітів про стан дотримання її норм (Краснікова, 2011). На жаль, маємо констатувати, що законодавча база України також потребує подальшої інтенсивної імплементації положень Конвенції МАРПОЛ 73/78.

З 1 січня 2016 року у державах-членах Міжнародної морської організації (далі – ІМО) запроваджується обов’язковий аудит, схема якого дозволяє оцінити, наскільки ефективно держави-члени ІМО виконують вимоги відповідних конвенцій. Шість головних органів ІМО зобов’язані проводити моніторинг процесу імплементації своїх

міжнародно-правових зобов'язань державами-учасницями. Однак, навіть під час виявлення неналежного виконання державою своїх обов'язків, ІМО не може примусити державу до поліпшення чи підвищення рівня виконання цих вимог. З іншого боку, це вимоги морської практики та можливість наблизитися до світових стандартів для суб'єктів міжнародної морської торгівлі.

В Україні органами, які забезпечують реалізацію державної політики у сфері охорони морського середовища є Міністерство інфраструктури України, Міністерство екології та природних ресурсів України, ДП “Адміністрація морських портів України”, Державна служба морського та річкового транспорту, Державне агентство водних ресурсів, Державна екологічна інспекція України, морські екологічні інспекції, а саме – Державна Азово-Чорноморська екологічна інспекція, Державна Азовська морська екологічна інспекція, Державна екологічна інспекція Північно-Західного регіону Чорного моря (Положення про морські екологічні інспекції, 2017).

Державна екологічна інспекція України (далі – Держекоінспекція) у межах своїх повноважень забезпечує реалізацію державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища; раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів. Держекоінспекція у межах своїх повноважень здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства щодо охорони, раціонального використання та відтворення вод і відтворення водних ресурсів; поводження з відходами, небезпечними хімічними речовинами, пестицидами та агрохімікатами; формування, збереження і використання екологічної мережі; стану навколишнього природного середовища (п. 1 та п. 3 Положення про Державну екологічну інспекцію України, 2017).

Охорона морського середовища від забруднення регламентується численними міжнародно-правовими актами та нормативно-правовими актами внутрішнього законодавства. Слід відмітити наступні національні підзаконні нормативні акти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 лютого 1996 р. № 269 “Про затвердження Правил охорони внутрішніх морських вод і територіального моря від забруднення та засмічення” та Наказ Міністерства інфраструктури України від 21 серпня 2013 р. № 631 “Про затвердження Порядку надання послуг із забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин у морських портах України”. Правила охорони внутріш-

ніх морських вод і територіального моря України від забруднення та засмічення містять спеціальні вимоги щодо діяльності морських портів та інших об'єктів морегосподарського комплексу. Вказані нормативно-правові акти потребують перегляду та доповнення шляхом імплементації відповідних положень Конвенції МАРПОЛ 73/78, ратифікованої Україною.

Відповідно до Обов'язкових постанов по морському порту Одеса, затверджених Наказом ДП “Адміністрація морських портів України” від 22 грудня 2015 р. № 266, морські порти зобов'язані забезпечувати приймання із суден та здавання на плавучі або берегові очисні споруди забруднюючих речовин або вод, що їх містять; приймання із суден сміття та відходів з розміщенням їх на об'єктах поводження з відходами; очищення своїх акваторій від забруднюючих речовин та сторонніх предметів і матеріалів; локалізацію та ліквідацію наслідків аварійних скидів забруднюючих речовин або вод, що їх містять, у межах своїх акваторій (Обов'язкові постанови по морському порту Одеса, 2015).

Слід зазначити, що Додатки до Конвенції МАРПОЛ 73/78 містять зобов'язання судновласників щодо облаштування суден спеціальними засобами з переробки та обеззараження стічних вод. Судну дозволяється скидання таких вод на відстані більше 4 морських миль чи не подрібнених або не обеззаражених за межами 12 морських миль від найближчого берега за умови, що вони скидаються не миттєво, а поступово при швидкості судна не менш 4 вузлів. Скидання за таких умов може здійснюватися судном, якщо воно перебуває у водах, що знаходяться під юрисдикцією держави, яка не встановлювала більш жорстких вимог щодо процесу та умов скидання (International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, 1973).

Відповідно до положень Конвенції МАРПОЛ 73/78, під “стічними водами” розуміються стоки та інші відходи з усіх видів туалетів, пісуарів та унітазів, стоки з раковин, ванн та шпінгатів, що знаходяться у медичних приміщеннях (амбулаторія, лазарет тощо); стоки з приміщень, в яких утримуються живі тварини, а також стоки інших вод, змішаними з перерахованими вище, але які не містять відходів, не передбачених цим додатком. Варто зазначити, що обов'язковою умовою скидання стічних вод повинна бути відсутність видимих плаваючих часток чи зміна кольору навоколишньої води. Крім того, положення

Конвенції МАРПОЛ 73/78 закріплюють визначення “шкідлива речовина”, що означає будь-яку речовину, яка при потрапленні до моря здатна створити небезпеку для здоров’я людей, завдати шкоди живим ресурсам, морській флорі і фауні, погіршити умови відпочинку або перешкодити іншим видам правомірного використання моря, і включає будь-яку речовину, що підлягає контролю (International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, 1973). Вказаними термінами пропонується доповнити Порядок надання послуг із забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин у морських портах України № 631, оскільки морські порти мають бути готові до прийому стічних вод або ліквідації розливів у море.

Крім того, слід погодитися з думкою А. В. Капустіна, що морські порти мусять бути укомплектовані суднами-збирачами, спеціальними засобами для локалізації та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій; мати берегові приймальні очисні споруди, систему каналізації, об’єкти для збирання та знешкодження відходів; мати засоби для накопичення зворотних вод з подальшою передачею їх на очисні споруди у разі відсутності приймальних очисних споруд та системи каналізації (Капустін, 2008, с. 250).

Аналіз Порядку надання послуг із забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин у морських портах України дозволив виробити наступні пропозиції щодо його доповнення, зокрема положеннями щодо приймальних споруд у наступній редакції: “Приймальні споруди мають бути передбачені:

- у портах і на терміналах, де проводиться навантаження сирової нафти у танкери і куди такі танкери прибувають після баластного рейсу тривалістю до 72 годин або 1200 морських миль;
- у портах і на терміналах, де проводиться навантаження не сирової нафти у кількості більше, ніж 1000 метричних тонн на добу;
- у портах, які мають у складі судноремонтні верфі або споруди для очищення танків;
- у портах для прийому нафтовмісних лляльних вод та інших залишків, які не можуть бути скинуті у воду;
- у портах для прийому залишків і сумішей вантажів, що містять шкідливі речовини;
- у портах, що мають у складі СРЗ, які проводять ремонт танкерів-хімовозів та суден інших типів для приймання залишків і сумішей, що містять шкідливі речовини.

Пропускна здатність приймальних споруд повинна забезпечити приймання з суден усіх типів відходів без помітної затримки судна у порту.

Як відмітив А. В. Капустін, перед заходженням суден до внутрішніх морських вод і територіального моря України всі запірні пристрої, призначені для скидання забруднюючих речовин, у т. ч. вод, які їх містять, повинні бути закриті адміністрацією судна. У випадку постановки судна в порту всі зазначені пристрої опломбовуються адміністрацією порту у встановленому порядку (Капустін, 2008, с. 251).

Кожне судно, яке перебуває в акваторії та на території порту, підлягає інспектуванню з боку АМПУ, яке стосується виконання експлуатаційних вимог згідно з положеннями міжнародних документів, якщо є явні підстави вважати, що капітан або екіпаж не знають найважливіших судових процедур, що стосуються до запобігання забруднення стічними водами. Вказаний припис можна також віднести до пропозиції щодо доповнення досліджуваного Порядку № 631 пунктом, присвяченим інспектуванню.

Підсумовуючи необхідно відзначити, що забезпечення безпеки судноплавства є найсерйознішою проблемою на морському транспорті, від успішного вирішення якої залежить охорона життя членів екіпажів суден і пасажирів, а також збереження вантажів. Ефективність та дієвість норм у сфері охорони морського середовища можлива тільки за умови повного і всестороннього дотримання положень міжнародних конвенцій усіма без виключення суб'єктами міжнародного морського права.

Вдосконалення чинного законодавства України щодо охорони морського середовища являє собою найважливіше завдання сучасної нормотворчої діяльності, юридичної науки і практики. Причинами слабкої регулюючої дії правоохоронного законодавства є недостатня забезпеченість підприємств технічними засобами для ефективного очищення морських та стічних вод, а контролюючих організацій – приладами з контролю за забрудненням морського середовища.

Отже, приведення національного законодавства, у т. ч. шляхом імплементації окремих положень Конвенції МАРПОЛ 73/78, присвячених запобігання забруднення морського середовища стічними водами з суден та шкідливими речовинами, у відповідність до міжнародно-правових зобов'язань є обов'язком України, яка входить до складу держав-учасниць, що ратифікували цю Конвенцію.

ЛІТЕРАТУРА

Єлезаров, О.П. (2011). Особливості міжнародно-правової регламентації захисту морського середовища. *Юридична наука*, 2, 205-210.

Капустін, А.В. (2008). Правова охорона навколишнього середовища в морських торговельних портах. *Актуальні проблеми держави і права*, 37, 248-252.

Короткий, Т.Р. (2011). Імплементация міжнародно-правової заборони забруднення морського середовища в кримінальне законодавство України. *Право і суспільство*, 5, 133-139.

Краснікова, О.В. (2011). Міжнародний та національний механізми імплементации норм і стандартів Міжнародної морської організації (ІМО) щодо безпеки судноплавства. *Сучасні тенденції розвитку наукової думки: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (31 січня-7 лютого 2011 р., м. Київ)*. <<http://gisap.eu/ru/node/305>>

Наказ про затвердження Обов'язкових постанов по морському порту Одеса 2015 (Адміністрація морських портів України). *Офіційний сайт Адміністрації морського порту Одеса*. <<http://www.port.odessa.ua/images/compulsory-regulations.pdf>>

Наказ про затвердження Положення про морські екологічні інспекції 2017 (Міністерство екології та природних ресурсів України). *Офіційний вісник України*, 75, 2318.

Наказ про затвердження Порядку надання послуг із забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин у морських портах України 2013 (Міністерство інфраструктури України). *Офіційний вісник України*, 71, 2621.

Постанова про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України 2017 (Кабінет Міністрів України). *Офіційний вісник України*, 36, 1131.

Постанова про затвердження Правил охорони внутрішніх морських вод і територіального моря від забруднення та засмічення 1996 (Кабінет Міністрів України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/269-96-%D0%BF>>

Постанова про приєднання України до Міжнародної конвенції по запобіганню забрудненню з суден 1973 року, поправок 1984, 1985, 1987, 1990 і 1992 років та Протоколу 1978 року до неї 1993 (Кабінет Міністрів України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771-93-%D0%BF>>

Сергійчик, В.О. (2015). Заходи щодо запобігання забрудненню морського середовища, передбачені міжнародним та національним законодавством України. *National law journal: theory and practice*, 3(13), 77-81.

International Convention for the Prevention of Pollution from Ships 1973 (International Maritime Organization). *The official website of IMO*. <[http://www.imo.org/en/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-for-the-Prevention-of-Pollution-from-Ships-\(MARPOL\).aspx](http://www.imo.org/en/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-for-the-Prevention-of-Pollution-from-Ships-(MARPOL).aspx)>

United Nations Convention on the Law of the Sea 1982 (United Nations). *The official website of UN*. <http://www.un.org/Depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf>

REFERENCES

International Convention for the Prevention of Pollution from Ships 1973 (International Maritime Organization). *The official website of IMO*. Retrieved from [http://www.imo.org/en/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-for-the-Prevention-of-Pollution-from-Ships-\(MARPOL\).aspx](http://www.imo.org/en/About/Conventions/ListOfConventions/Pages/International-Convention-for-the-Prevention-of-Pollution-from-Ships-(MARPOL).aspx)

Kapustin, A.V. (2008). Pravova okhorona navkolyshnoho seredovyscha v morskyykh torhovelnykh portakh [Legal protection of the environment in maritime trading ports]. *Aktualni problemy derzhavy i prava* [Actual problems of the state and the law], no. 37, 248-252. [in Ukrainian].

Korotkyi, T.R. (2011). Implementatsiia mizhnarodno-pravovoi zaborony zabrudnennia morskoho seredovyscha v kryminalne zakonodavstvo Ukrainy [Implementation of the international legal prohibition of pollution of the marine environment in the criminal legislation of Ukraine]. *Pravo i suspilstvo* [The Law and The Society], no. 5, 133-139. [in Ukrainian].

Krasnikova, O.V. (2011). Mizhnarodnyi ta natsionalnyi mekhanizmy implementatsii norm i standartiv Mizhnarodnoi morskoi orhanizatsii (IMO) shchodo bezpeky sudnoplavstva [International and national mechanisms for the implementation of the rules and standards of the International Maritime Organization (IMO) for maritime safety]. *Suchasni tendentsii rozvytku naukovoï dumky: materialy II Mizhnarodnoi nauково-praktychnoi konferentsii (31 sichnia-7 liutoho 2011 r., m. Kyiv)*. [Modern trends in the scientific thought development: materials of the 2nd International scientific and practical conference (January 31 – February 7, 2011, Kyiv)]. Retrieved from <http://gisap.eu/ru/node/305> [in Ukrainian].

Nakaz pro zatverdzhennia Obov'iazkovykh postanov po morskomu portu Odesa 2015 (Administratsiia morskyykh portiv Ukrainy). [Order on approval of Obligatory Regulations for the Seaport of Odessa 2015 (Administration of Seaports of Ukraine)]. *Ofitsiynyi sait Administratsii morskoho portu Odesa*. [The official website of the Odessa Sea Port Authority]. Retrieved from <http://www.port.odessa.ua/images/compulsory-regulations.pdf> [in Ukrainian].

Nakaz pro zatverdzhennia Polozhennia pro morskii ekolohichni inspektzii 2017 (Ministerstvo ekolohii ta pryrodnykh resursiv Ukrainy). [Order on approval of the Standing order about the maritime environmental inspections 2017 (Ministry of Ecology and Natural Resources of Ukraine)]. *Ofitsiynyi visnyk Ukrainy*. [Official Bulletin of Ukraine], 75, 2318. [in Ukrainian].

Nakaz pro zatverdzhennia Poriadku nadannia posluh iz zabezpechennia zapobihannia i likvidatsii rozlyvu zabrudniuiuchykh rehovyn u morskyykh portakh Ukrainy 2013 (Ministerstvo infrastruktury Ukrainy). [Order on approval of the Procedure for the Providing Services for the Prevention and Elimination of Polluting Spills in the Seaports of

Ukraine 2013 (Ministry of Infrastructure of Ukraine)]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. [Official Bulletin of Ukraine], 71, 2621. [in Ukrainian].

Postanova pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu ekolohichnu inspektsiiu Ukrainy 2017 (Kabinet Ministriv Ukrainy). [Regulation on approval of the Standing order about the State Ecological Inspection of Ukraine 2017 (Cabinet of Ministers of Ukraine)]. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. [Official Bulletin of Ukraine], 36, 1131. [in Ukrainian].

Postanova pro zatverdzhennia Pravyl okhorony vnutrishnikh morskyykh vod i terytorialnoho moria vid zabrudnennia ta zasmichennia 1996 (Kabinet Ministriv Ukrainy). [Regulation on approval of the Rules for the Protection of Internal Maritime Waters and Territorial Sea from Pollution and Fouling 1996 (Cabinet of Ministers of Ukraine)]. *Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/269-96-%D0%BF> [in Ukrainian].

Postanova pro pryednannia Ukrainy do Mizhnarodnoi konventsii po zapobihanniu zabrudnenniu z suden 1973 roku, popravok 1984, 1985, 1987, 1990 i 1992 rokiv ta Protokolu 1978 roku do nei 1993 (Kabinet Ministriv Ukrainy). [Regulation on the accession of Ukraine to the International Convention for the Prevention of Pollution from Ships of 1973, the 1984, 1985, 1987, 1990 and 1992 Amendments and the Protocol of 1978 to it 1993 (Cabinet of Ministers of Ukraine)]. *Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771-93-%D0%BF> [in Ukrainian].

Serhiichyk, V.O. (2015). Zakhody shchodo zapobihannia zabrudnenniu morskoho seredovyshcha, peredbacheni mizhnarodnym ta natsionalnym zakonodavstvom Ukrainy [Measures to prevent pollution of the marine environment provided for by international and national legislation of Ukraine]. *National law journal: theory and practice*, no. 3(13), 77-81. [in Ukrainian].

United Nations Convention on the Law of the Sea 1982 (United Nations). *The official website of UN*. Retrieved from http://www.un.org/Depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf [in English].

Yelieazarov, O.P. (2011). Osoblyvosti mizhnarodno-pravovoi rehlamentatsii zakhystu morskoho seredovyshcha [Features of international legal regulation of the protection of the maritime environment]. *Yurydychna nauka*, [The Jurisprudence], no. 2, 205-210. [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

Балобанов О. О., Шмигіна С. О. Проблеми імплементації норм щодо запобігання забруднення морського середовища стічними водами та шкідливими речовинами. – Стаття.

У статті розглянуто особливості процесу імплементації конвенційних норм щодо запобігання забрудненню морського середовища стічними водами з суден та шкідливими речовинами, що перевозяться, у національне законодавство України. Досліджена природа міжнародних зобов'язань щодо внутріш-

нюдержавної імплементації норм Конвенції МАРПОЛ 73/78 у законодавчу базу України. Аналізуються положення ратифікованих Україною міжнародних договорів та норми національних нормативно-правових актів, присвячених питанням охорони морського середовища і попередження його забруднення. Визначаються проблеми практичної реалізації технічних норм і стандартів, що містяться у додатках до Конвенції МАРПОЛ 73/78, суб'єктами морегосподарського комплексу.

Ключові слова: морський порт, охорона морського середовища, імплементація, стічні води, шкідливі речовини, безпека судноплавства, попередження забруднення, Конвенція МАРПОЛ 73/78.

АННОТАЦИЯ

Балобанов А. О., Шмыгина С. А. Проблемы имплементации норм по предотвращению загрязнения морской среды сточными водами и вредными веществами. – Статья.

В статье рассмотрены особенности процесса имплементации конвенционных норм по предотвращению загрязнения морской среды сточными водами с судов и перевозимыми вредными веществами в национальное законодательство Украины. Исследована природа международных обязательств относительно внутригосударственной имплементации норм Конвенции МАРПОЛ 73/78 в законодательную базу Украины. Анализируются положения ратифицированных Украиной международных договоров и нормы национальных нормативно-правовых актов, посвященных вопросам охраны морской среды и предупреждения ее загрязнения. Определяются проблемы практической реализации технических норм и стандартов, содержащихся в приложениях к Конвенции МАРПОЛ 73/78, субъектами морехозяйственного комплекса.

Ключевые слова: морской порт, охрана морской среды, имплементация, сточные воды, вредные вещества, безопасность судоходства, предотвращения загрязнения, Конвенция МАРПОЛ 73/78.

